

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Ter introductie

WAS HET RESULTAAT VAN DE AFGELOPEN VERKIEZINGEN vooral een succes omdat het CDA weer beter de geluiden van de gewone man heeft laten horen, of was het vooral het succes van het authentieke CDA-geluid? Of was er misschien (ook) nog iets anders aan de hand?

Deze CDV wil een kader bieden om de laatste verkiezingsuitslag te evalueren langs twee lijnen: die van de vertolking van de CDA-beginselen en die van de vertolking van de stem van het volk. De kernvraag was: hoe gaf het CDA als christendemocratische partij invulling aan zijn vertegenwoordigende rol? Daartoe kijken diverse auteurs terug op de afgelopen verkiezingsperiode, en er wordt ook vooruitgekeken naar de toekomst. Hoe heeft het CDA zijn gedachtegoed vormgegeven en hoe heeft het de stem van het volk vertolkt? En niet in de laatste plaats: welke raadgevingen krijgt het CDA mee voor de toekomst van het land dat het door wil geven, richting de gemeenteraadsverkiezingen van 2018? Deze CDV staat in de goede traditie om na een belangwekkende verkiezingsuitslag

kritisch én opbouwend de balans op te maken (denk bijvoorbeeld ook aan het winternummer uit 2010, *De Balkenende-balans*).

* * *

Dit nummer, getiteld *Christendemocratie: voor het volk, door het volk*, is opgebouwd uit vier delen. In het eerste deel, 'Vertegenwoordiging in historisch perspectief', meent James Kennedy dat het voor het CDA steeds moeilijker zal worden zijn christendemocratische beginselen te herscheppen voor een telkens weer schuivend electoraat waarvoor die beginselen (rentmeesterschap, gespreide verantwoordelijkheid, solidariteit en publieke gerechtigheid) steeds minder zeggingskracht hebben. Govert

Buijs is optimistischer. Zijn these is dat de hedendaagse burgerlijke cultuur, die zich dankzij het christendom heeft kunnen ontwikkelen, de leitkultur van Europa is. Als hoeder en uitdrager van die burgerlijke cultuur begrijpt de christendemocratie het hart van het

moderne leven daarom van binnenuit. Zij zal blijvend moderne burgers kunnen aanspreken, mits zij zich volop als een verdediger en uitdager van die burgerlijke cultuur opwerpt. Zo'n cultuur heeft echter, zo betoogt Cor van Beuningen, nieuwe manieren van representatie nodig die niet alleen de stem van de burger als staatsonderdaan of consument, zijn ratio en functie serieus nemen, maar ook zijn passie en betrokkenheid op de publieke zaak.

* * *

In het tweede deel, 'Evaluatie: vertegenwoordiging via beginselen', legt Henri Bontenbal het cda langs de groene meetlat en geeft Rien Rouw een inhoudelijke analyse van de opstelling van het cda in de oppositie. Marcel ten Hooven brengt gematigdheid en pluralisme als kernwaarden en stijlkenmerken van christendemocratisch gedachtegoed in herinnering. Deze zijn volgens hem bij het cda in de verdrukking gekomen, maar ze hebben juist nu moedige pleitbezorgers nodig. Cees Veerman geeft in een interview onder andere aan waarom juist het opkomen voor een veilig Europa tot een van de nog steviger op te pakken opgaven van de komende tijd behoort.

* * *

In het derde deel, 'Evaluatie: vertegenwoordiging via vertolking', staat de vraag centraal hoe de afgelopen periode naar het volk geluisterd is en met welke insteek. De afgelopen campagne is erop gericht geweest de zorgen van de bezorgde burger serieus te nemen en deze te vertalen naar een verbindend perspectief. In dit deel vindt u onder meer een verhaal over de campagne en de achtergronden ervan door Hans Janssens. Er zijn diepe economische en sociaal-culturele kloven geslagen in de samenleving, zo stelt hij. Door de ontzuiling, de globalisering en de individualisering zijn onze samenlevingen fundamenteel uit het lood geslagen. Het past het cda om meer geloof te tonen in de moraal en het gedrag van de eigen burgers, inclusief de nieuwkomers, aldus Peter Cuyvers. Volgens Pieter Gerrit Kroeger was de winst van het cda de vrucht van de opkomst van het redelijke midden in Europa; dat midden bleek veel sterker dan vooraf werd vermoed. Er werd veeleer ondanks, dan dankzij de campagne winst geboekt. Hans Vollaard laat zien hoe de cda-wethouder zijn taak als volksvertegenwoordiger opvat, en geeft nuttige handvatten richting de gemeenteraadsverkiezingen van 2018.

* * *

In het laatste deel, 'Toekomstperspectieven: vertegenwoordiging via verbeelding', staan bijdragen van Wim van de Donk, Gabriël van den Brink en Erik Borgman. Borgman stelt dat al onze pogingen om via 'hokjes' mensen te representeren, om er vervolgens beleid op te kunnen loslaten,

nu juist de kern vormen van het probleem. We hebben volgens Wim van de Donk omwille van de maatschappelijke vrede fantasierijkere manieren nodig om de burger te representeren dan te investeren in ‘hyperdemocratie’ en ‘hypermakitalisme’ en te spreken over de vertolking van ‘de’ stem van ‘het’ volk. We moeten investeren in een meevoudige democratie waarin de representatieve democratie wordt aangevuld met vormen van loting, burgergesprekken en vormen van actieve burgerbetrokkenheid. Gabriël van den Brink stelt dat we letterlijk de rol van verbeelding serieus moeten nemen: fictie en verbeelding zullen een grote invloed hebben op de publieke zaak – met dank aan moderne massamedia. Geen enkele vorm van realistische politiek kan om de rol van maatschappelijke verbeelding heen. Verbeelding is belangrijk, niet alleen omdat het volk zonder visioen verwildert.

Jan Prij, hoofdredacteur ad interim *Christen Democratische Verkenningen*